

da bo Italija novim zemljam, ki jih je pridobila v svetovni vojni pridružila še nove. Razlagal je, da je Italija preozka za mogočno in slavno državo. Iz vsega se vidi neka bojevitost. Tudi vedo listi poročati o nameri Italije Reko si prilastiti, kar bi pomenilo kršenje sklenjenih pogodb. Morebiti bodo pa kmalu ministri in diplomati odšli v hladna kopališča in letovišča in bomo mesto kake vojne dobili znamenito dobo kislih kumar, ko si morajo časniki kar izmisliti kako novico, ker resničnih več ni.

Pri nas precej pridno deluje parlament. Važna je bila debata o vladini izjavi. Najbolj je zbornica poslušala in ž njo tudi naša javnost, ko sta se v zbornici sporekla Pribičević in Korošec in ko je govorniku SLS dr. Kulovcu odgovoril N. Pašič. Korošec je kratko konstatiral dejstvo, da smo Slovenci svoj narod z lastno kulturo in lastnim jezikom, česar si ne damo vzeti. Pribičević je tedaj očital Korošču, da je ob prevratu govoril o narodnem edinstvu. Toda takrat je bil govor o političnem ujedinenju pred Evropo, danes se pa v parlamentu govori o notranjem, pred vsem kulturnem edinstvu. Politično edinstvo se je izvršilo, kultura je pa posledica tisočletnega razvoja in ta nas je napravil za slovenski narod. Pašič ne more pozabiti, da je on v Ženevi marsikaj obljubil. Česar pozneje ni držal in je v svojem govoru Slovincem in Hrvatom mnogo očital, kar bo še slabo vplivalo na medsebojno razmerje. Parlamentarni odseki pridno delajo zakone. Uradniški zakon je že precej napredoval. Naknadni krediti pa pridejo že ta teden v zbornico. Lep govor je imel zunanji minister Ninčič o parlamentu, pri tem govoru se je pokazalo, da so poslanci le v marsičem edini.

Prometna zveza.

Praktična umazanost drž. železnic. Državna železnica ima tudi v Prekmurju kos proge, po kateri se pa ne vozijo ne simplonski vlaki in ne salonski vozovi gospodov ministrov, raznih komisij itd. Na tej progi se vozi le vse plačujoči kmet, za katerega je pa po mnenju sabračajnih velikanov vse dobro, tudi železniški vagon, kakoršni so se včasih prodajali mejašem za svinjske hleve. Kdor se nikoli ni učil ločiti grdo od lepega, mu je to vseeno, pa če je to prav minister, direktor ali kaj podobnega. Toda civiliziran človek, ki ne misli samo na svojo korist in mu je tudi čast domovine na srcu, se take zanikernosti sramuje in stori vse, da jo odpravi. Tako se je tudi v Prekmurju zgodilo. Garnitura osebnega vlaka je bila v tako žalostnem stanju, da se je je uslužbenstvo sramovalo. Neki postajnačelnik in neki sprevidnik se nista strašila ne denarnih žrtev in ne dela, da sta to garnituro prepleskala ter tudi oddelek za 2. razred tapecirala tako, da je neki prometni šef ob priliki neke inspekcijske vožnje začuden vskliknil: »Boga mi, niti v Zagrebu nemamo ovake garniture, ovakih konduktora potrebamo i u Zagrebu«. To temu funkcionarju verjamemo, da bi bilo koristno, ako bi vlakosprejmo osebje osebne vozove kar samo vzdrževalo, če ne že celo nove nakupovalo. Saj ljudje s svojimi prejemki itak že ne vedo kam: Da ne postane kdo preošaben, zato skrbi rubrika »razno« o plačilnem listu, v katero se vstavljajo odbitki, katerih noben vrag ne zna tolmačiti, kakor se je to zgodilo gori omenjenemu sprevidniku v zahvilu za njegovo požrtvovalno delo.

Tovariši! Število članov rase, naša moč se jači. Nabirajte novih članov, da postane P. Z. zmagovita!

Priljubljen predstojnik. Sliši se, da je vodja kurilnice na Jesenicah premeščen v lepo šaleško dolino, v Velenje. Sedaj njemu podrejeno delavstvo želi sebi skorajšnjega uresničenja te vesti, njemu pa srečno pot. Ako pa bi morali le še skupaj uživati gorenjski zrak, tedaj pa je neobhodno potrebno, da se ta gospod spreobrne v človeka, ki ne bo samo vodja kurilnice temveč tudi pravičen predstojnik podrejenih trpinov.

Redni dopusti, ki pritičejo uslužbencem ravno tako, kakor plača, delajo nekaterim načelnikom sive lase, drugim pa dajejo v roke moč svoje podrejene poljubno protežirati ali pa šikanirati. Direkcija Zagreb je z okrožnico 854/22 precizirala dopuste uradnikom, poduradnikom, služiteljem in pripravnikom, a najdejo se načelniki, ki enostavno pravijo, da take okrožnice sploh ni, da je

niso dobili. Mi bi nato rekli in stavimo, da imamo prav, da ti gospodje okrožnic ali okrožnic ne berejo, ali pa jih spravijo v predal in pod ključ. Z dopusti pa potem krošnjarijo kot z lastno dobrosočnostjo. Nekateri predstojniki se tudi izgovarjajo s pomanjkanjem substitutov. Tudi ta je bosa, ker če ni nadomestnikov za dopuste, kje pa jih bode vzeli, ako kak uslužbenec od naporega dela obnemore in zbolí. Direkcijo Zagreb in inspektorat v Ljubljani pa v interesu reda in službe nujno prosimo, da na podrejena službena mesta s primeranim povdarmom vpliva, da se med uslužbenstvom ne bo po nepotrebnem netilo nezadovoljstvo. Načelniki, ki mislijo, da si z odrekanjem dopustov podrejenim komu prikupijo in upravi koristijo, pležejo po zelo polzki poti. Ako bi v tem pogledu pritožbe ne prenehale, primorani bi bili bolj odkrito in konkretno pisati. Upajmo, da tega ne bo treba.

Direkcijo Zagreb in inspektorat v Ljubljani prav nujno prosimo, da podučita vodjo kurilnice na Jesenicah o določbah »Začasnega pravilnika za rokodelce in delavce v službi železniških direkcij«. Posebno člen 5 je možakarju popolnoma neznan, ker odredka delavcem pravico do dveh dni odmora po 24 ur mesečno. Čudno se nam zdi, da bi se celi aparat zaklel proti delavcem, ki so posebno v kurilnicah pravi sužnji. Izgovor, da delo ne dopušča odmorov, je jalov. Pravilnik je tukaj in je zakon za vsakogar, tako za delavca, kakor tudi za delodajalca. V prvi vrsti pa mora državno podjetje zakone rešpektirati. V neizogibnih primerih pa, ako je delavec s tem soglasen, mu pa pritiče za delo v prostem času plača za čezurno delo. Da bodemo kratki: Dajte ljudem, kar jim gre, to se pravi predpisane odmore uvedite takoj in vse dosedaj nedovoljene odmore poplačajte kot čezurno delo.

Odpomoč. V eni zadnjih števil »Pravice« smo poročali, da opravljajo prometniki na južni železnici v Jugoslaviji službo v civilni obleki, ker si zbog beraških plač in oderuških cen uniform kupiti ne morejo. Obratno ravnateljstvo je uvidelo revščino in potrebo po odpomoči in je pomagalo; toda kako? Jako enostavno! Vsakemu takemu upornežu se je naložilo po Din. 10.—denarne globe in beračije je bilo na mah konec. Veselje do službe in zaupanje v socialno čustvovanje uprave se je tako povzdignilo, da so prizadeti sklenili osnovati poseben odbor z nalogo, da priredi ravnateljstvu v znak hvaležnosti svečano podoknico, h kateri bodo povabljeni vsi bosí in nagí železničarji z družinami vred. Po tej svečanosti se vrši velika pojedina pri praznih skledah ob sodelovanju krulečih železnic. Dostop bodo imeli razen znanih dokladarjev in zaradarjev tudi časniki in zgodovinarji, da se ta junaški čin uprave otme pozabnosti v prid in spodbudo poznejšim rodovom. Gospodom prometnikom se nasvetuje, da se odvadijo jesti in si rajši kupijo lepo službeno odelo, da bodo pred svetom svoje gospodarje kar najfinejše prezentirali. In tako bo vsem prav — samo nam ne!

Tovarišem voditeljem plačilnic. Potrebno je, da se vrše članski sestanki, na katerih bodo poročali člani osrednjega odbora P. Z. o železničarskem gibanju. Zato prosimo tov. voditelje, da nam najmanj tri tedne poprej naznanijo dan, uro in kraj, kedaj in kje bi želeli imeti sestanek. Ko se bodemo dobro spoznali, se bodemo tudi bolj razumeli. Osrednji odbor P. Z.

Protestni shod javnih nameščencev, železničarjev in upokojencev se je vršil ob ogromni udeležbi izstradanih ljudi v nedeljo 10. 6. v Ljubljani na Krekovem trgu. Čuli so se obupni a resni klici: Kruha, kruha nam dajte, oblečite in obujte nas in naše družine! Soglasno in med viharim odobravanjem je bila sprejeta sledeča kratka, a tembolj krepka resolucija: »Državni nameščenci, železničarji in vpokojenci, zbrani dne 10. junija 1923 na protestnem shodu v Ljubljani zahtevajo, da vlada takoj ugodí njihovim zahtevam, sicer odklanjajo vsako odgovornost za neizogibne posledice«. Po shodu je množica odkorakala v sprevodu, ki je bil podoben pogrebu, pred vladno palačo, kjer je posebna deputacija izročila resolucijo velikemu županu. — Istočasno so se vršili enaki shodi tudi v drugih krajih. V torek dne 12. 6. 1923 se odpelje posebna deputacija v Belgrad, da še tam pri gg. narodnih poslancih podreaga.

rabi nekaj neprimernih izrazov. Pismo na Castellija samo na sebi torej Galileju ni bilo več nevarno. Toda Galilei je bil v tem času spisal neko delo o solčnih pegah, ki ni bilo nič manj razburilo duhove, kakor pismo. P. Tomaž Caccini je bil prišel med tem zajedno s svojim sobratom in učiteljem dominikanskim teologom Lorinjem v Rim in je koncem marca 1615 pred generalnim komisarjem inkvizicije dominikanom Leghizijem zagovarjal svoj nastop na prižnici v Florenci proti Galileju in njegovim privržencem. Skliceval se je pri tem ravno na omenjeno razpravo Galilejevo o solčnih pegah.

Preiskava se je tako vlekla v daljavo. Vsled vznemirljivih vesti se je Galilei sam napotil v Rim. Ker je bil oborožen s priporočilnimi pismi velikega vojvode na kardinala del Monte, kardinala Supiona Borghese in Frančiška Orsinija zato poln poguma pisal še 20. februarja 1616: »Prišel sem, da razkrijem njihove goljufije, postavil se jim bom po robu in preprečil vsako izjavo, ki bi bila pohujšljiva za cerkev.

Toda motil se je. Njegovi nasprotniki so bili močnejši, kakor si je to on predstavljal. Ravno 19. februarja 1616 so dobili teologi kongregacije sledeči dve tezi Galilejevi v presojo: 1) da je solnce središče sveta in se potemtakem ne giblje, 2) da zemlja ni središče sveta in ne nepremakljiva, ampak se vrti vsak dan sama okoli sebe. Dne 24. februarja so se zbrali referenti in izrečena je bila sodba. Vsi so soglasno izjavili glede prve (gorimenovane) teze, da je nesmiselna in nespametna v filozofiji in formalno korektna v kolikor nasprotuje iz-

Veselite se, železničarji! Centralna železniška uprava skrbi noč in dan za blagor železničarjev vseh vrst. Daje jim vedno nove in stroge službene predpise, pošilja po vlakih špijone in provokatorje, ki uslužbenca zapoizkušajo nalašč zapeljavajo z podkupninami itd. Plača jih kolikor mogoče za natezni pas. Daje jim na prosto, da hodijo razcapani in lačni. Puste jim celo, da prodajajo kakoršnokoli svojo imovino, da morejo kupiti skorjico kruha svojim otrokom. Pustijo jim svobodno, da gladne žene iščejo pomoči s solzami v očeh itd. V resnici! Skrb železniške uprave za lastne uslužbenca je naravnost idealno prisrčna in človekoljubna!

Sedaj je izdalo ministrstvo železnic na vsa ravnateljstva drž. železnic naredbo, s katero se izpreminja razdelitev železniških zdravniških okrožij. V Sloveniji je opravljalo dosedaj 23 železniških zdravnikov železniško zdravniško službo ter so bili kraji razdeljeni tako, da je bila pred vsem hitra, točna in zadovoljiva zdravniška pomoč za nezgode in za obolenja zasigurana.

Po novi naredbi bo pa v Sloveniji samo 5 zdravniških mest, ki obsegajo 80—100 km. dolge proge in pride na vsakega zdravnika 2000 železniških uslužbenec in njih družinskih članov. Na ta način bi en zdravnik s stanovanjem v Ljubljani moral poleg polovice članov bolniškega fonda v Ljubljani opravljati še zdravniško službo na progi do Kamnika in Kočevja. Drugi zdravnik bi oskrboval drugo polovico ljubljanskih članov in progo do Žirovnice in Tržiča. Naredba sicer določa, da se dajo zdravnikom na razpolago motorne drezine, kar po našem mnenju ne more biti za bolnike in ponesrečence še nobena prava sigurnost.

Ako se je ta odredba izdala s stališča zmanjšanja izdatkov, potem se je železniška uprava lepo »urežala«. Plača sekcijskega železniškega zdravnika je določena na 2000—3500 Din. mesečno, torej za eksistenčni minimum premala. Letna plača enega zdravnika 24.000—42.—Din. pa znaša toliko, kolikor so komaj dobivali letno vsi železniški zdravniki doslej. Če se pomisli, da bo treba nabaviti drezine in posebne ščierje in da bo treba na vseh postajah urediti ambulance, uvidimo, da bo nova uredba za državo mnogo dražja, za zavarovance na drugi strani pa zelo neugodna.

Iz vsega je razvidno, da vlada v naši železniški upravi nekaj teoretičnega idealizem, ki ne pomisli, da so ljudje iz mesa, krvi in kosti in da so ceste posute z gramozom.

Ako pojde tako naprej, bomo še dočakali, da bodo zdravnikom ukazali ranjence obvezovati in preiskavati bolnike po telefonu! Oj, železničarji, sedaj Vam prihajajo »zlati časi«!

Jože Gostinčar.

Tiskovni sklad. Kardinar Marko, revizor I. del. kons. društva je daroval za tiskovni sklad Din 20.—

Brez naslova.

»Ljudski tednik« je posvetil pokojnemu ravnatelju Kmetijske družbe Gustavu Pircu, ki si je poiskal hladen grob v valovih Bohinjskega jezera, dolg prikupljiv članek. Včasih, ko so bili zlobni liberalni jeziki nadeli dr. Ivanu Šusteršiču psovko dr. Žindra, bi bilo kaj takega nemogoče...

Sodrug »Naprej« ugotavlja v eni zadnjih števil, da bodo ostale v J. S. Z. samo še stare klepetulje. — Mi bi pripomnili samo to, da vse skupaj ne bodo celo žvljenje ob najboljšem obratovanju svojih jezikov naklepetale niti daleko toliko neumnosti, kakor en sam »Naprej«, kadar izide le na dveh straneh.

Sodrug »Naprej« se zavzema za sežiganje mrličev. Prav! Kdo bo pa potem urejeval glasilo SSJ?!

Sodrug »Napreju« se silno smili tista mačka, ki je pojedla njegove izgubljene možgane in jo je moral šintar pobiti vsled stekline. Sedaj šele vemo, zakaj se »Enakovci« tako toplo zavzemajo za uvedbo mark v SSJ! Imajo prav! Kdor bo brez le-te, bo veljal za »Naprejevce«, in če ga sreča šintar... no?

Sodrug »Naprej« je tekom svojega enomesečnega bivanja v Celju napredoval tako daleč, da ga je začel citirati »Slovenski Narod«. Boste videli, da se bosta dogovorila radi enakih težav za Rogaško Slatino. —

Dr. P. A. T.:

Socializem in vera.

Galileo Galilei.

(Dalje.)

Dominikan Lorini je torej 5. februarja 1615 v pomirjenosti svoje vesti tajno sporočil Galilejevo pismo na Castellija kardinalu Emiliju Sfondrati-ju. V pismu, ki ga je bil Lorini naslovil direktno na kardinala mu tudi omenja točke, katere so se mu zdele veri nevarne. Tako n. pr. da gotovi izkazi v sv. pismu niso povsem točni, da v naravoslovnih razpravljanih sv. pismo zavzema zadnje mesto da se cerkveni učenički često motijo v svojih razlagah, da bi se ne smelo sklicevati na sv. pismo v zadevah, ki nimajo z vero nič opraviti, da je treba Jozvetovo zapoved: »Sonce stoj« razumeti tako, da ne veljajo solncu ampak prvemu gibljivemu bitju t. j. zemlji po modernih nazorih, solncu pa po tedanjem naziranju i. d. t. Vse te zmote, pravi teolog Lozini, bi znale biti cerkvi nevarne, ne samo zato, ker ne gre da bi se pustilo vsakemu po svoji volji razlagati sv. pismo, ampak tudi zato, ker nasprotujejo duhu cerkvenih očetov in sv. Tomaža Akvinca.

Prefekt kongregacije Sfondrat je celo stvar izročil kongregaciji, ki je po svoji navadi poverila s preiskavo enega izmed konzultorjev. Ta ni našel v Galilejevem pismu ničesar spodtakljivega, kakor k večjemu to, da

recno številnim mestom sv. pisma sledeč njegovemu besedilu in splošni razlagi svetih očetov in učenih teologov. Glede druge teze so ravnatoko soglasno izjavili, da glede na filozofijo zasluži isto obsodbo kot prva, kar se pa tiče teološke resnice je najmanj zmotna v veri. Konzultorjev je bilo na tej seji enajst, katerih imena pa vsled pomanjkanja prostora ne kaže naštevati.

Naslednji dan 25. februarja je kardinal Belarmin dobil naročilo naj rezultat sporoči Galileju ter ga pred pričami istočasno opomni, naj opusti svoje mnenje ter naj istega nikar dalje ne obravnava in ne brani, v slučaju, da bi ne slušal, bo zaprt. To je kardinal tudi storil. Slabo pa bi poznal Galileja, kdor bi si predstavljal, da se je on sedaj morda upiral. Ne. Že v pismu z dne 16. februarja 1615 na monsignorja Dinija je izjavil, da je pripravljen raje ukloniti se kakor pa nasprotovati svojim predstojnikom. Guicciardini potrjuje v pismu z dne 4. marca 1616, da je v tem razpoloženju vztrajal notri do dneva pred svojo obsodbo. Zato se ne moremo čuditi, če nam akti njegovega prvega procesa sporočajo, da se je Galilei uklonil in obljubil pokorščino. Kongregacija je bila povsem prepričana o njegovi odkritosrčnosti, kar je razvidno že iz tega, ker v obsodbi z dne 5. marca istega leta, ko je obsodila knjige Nikolaja Kopernika, Didaka Stunice in karmeličana Antona Foscarinija, ne omenja ne Galileja ne njegovih del. Galilei sam je tudi čisto pravilno pojmoval kaj je pravzaprav nameravala kongregacija doseči. V pismu z dne 6. aprila piše on sam: Potek cele razprave je pokazal, da moje mnenje

DOPISI.

Vič. »Sl. Narod« z dne 4. t. m. je priobčil dopis, v katerem piše, da je bil neki Orjunaš na Viču 4krat zaboden ter da se nahaja opasno ranjen v bolnišnici. Ker je »Sl. Narod« nekaj pozabil, ga bomo spomnili na to mi. Isti večer med 10 in 11 uro je iskala večja družba »Orjuna«, da se maščuje nad nekim drugim delavcem. Ker ga niso našli doma so priredili na dvorišču strelne vaje. Ker pa to delavcu Ogrinu ni bilo všeč in ker je bila nevarnost, da bo kdo postal žrtev teh »vaj«, je v energičnem tonu zahteval, da se »Orjuna« odstrani. To je tako razkačilo, da so vdrli v njegovo stanovanje ter pretepli celo družino. Žena njegova je bila pri tem težko poškodovana ter leži v bolnišnici, 4letni sinček je pa umrl od strahu. To je slučaj, ki kriči do neba. Zahtevamo od orjunske organizacije, da nam da za to pojasnila ter da krivce izroči drž. pravdnistvu. To, kar si ti mlekozobni fantini dovoljujejo, je preveč, ter je to bil zadnji slučaj, na katerega nismo enako odgovorili. »Sl. Narod« pa še ob enem zlobno pripomnja, da so »Orjuna« napadli podivjani člani protiorjunske organizacije. Ker je »Sl. Narod« že itak mirno v Gospodu zaspal (na duhu), mu milostno oprostimo. — Pozivljamo pa tisto navdušeno mladino, ki tako dela za blagor in ujedinijenje naše države, da si izbere obširno polje na severu in zapadu, ker ima široko polje, da svoje moči zaustavi — za blagor domovine. Če je »Sl. Narod« to pozabil ali pa da ni dobil nobenega poročila, naj blagovoli vzeti na znanje. Vičani.

Zagorje ob Savi. Stara desetletna navada je, da so naši rudarji praznik sv. Rešnjega Telesa vedno praznovali. Letos pa se domisli naše ravnateljstvo, da naj se ta dan dela. Rudarji so se temu uprli in praznovali. G. ravnatelj naj si zapomni, da je med rudarji še vedno dovolj ljudi, ki čutijo krščansko. Ti možje si ne bodo pustili ukazovati od nikogar, da naj ob Gospodovih dneh delajo. Okrog 300 rudarskih družin nima rudniških stanovanj. Kje stanujejo, ni težko ugotoviti: Po podstrešjih, kletih, vlažnih pritličjih izbah po več družin skupaj. In družba? Se ne zgane! Tu, zgrabite g. ravnatelj, tu!

Rajhenburg. Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem vsem tovarišem, ki so mi v težki sili, v času moje dolgotrajne bolezni pomagali, ter nabrali denarno svoto 41.25 Din. Bog plačaj! Martin Seher.

Velenje. Opozarjamo vse člane, da morajo naročnino za »Pravico« in članarino za organizacijo plačevati brez izjeme redno. Najboljše bi bilo, da se ti potrebni prispevki plačujejo vsaj za četrt ali pol leta naprej, ker bi bila s tem skupina zelo razbremenjena, na drugi strani pa bi si prihranili mnogo dragocenega časa in nepotrebnih stroškov. Uprava »Pravice« sporoča, da bo brezpogojno ustavila list vsakomur, ki ga ne bo plačeval redno. Red v upravi in v gospodarstvu je prvi predpogoj za izdajanje neodvisnega delavskega glasila, kar naj si tovariši zapomnijo. Brez članarine ni organizacije, brez naročnine pa ni lista, ker nobena tiskarna ne tiska zastonj, a buržujskih podpor krščansko delavstvo ne mara. Vsakdo, ki ne izpolnjuje dolžnosti do organizacije, tudi nima pravice, posluževati se dobrot le — te. Do konca vsakega meseca mora biti vsak račun poravnat. Brez reda in discipline je delavska organizacija nemogoča. naša organizacija je bojna. Za boj pa potrebujemo disciplinirane fante in cele ljudi.

Zveza rudarjev v Velenju.

Oslovski glas ne vpije do nebes. Pod tem naslovom prinaša »Naprej« z dne 6. junija t. l. poročilo o sestanku naših zaupnikov iz celjske cinkarne, katerega sem na njih željo sklical v nedeljo dne 3. t. m. k Belemu v Celju. Jaz bi na to niti ne odgovarjal, a to - mi sili v roko pero: Članek nosi podpis: Navzoči poslušalci; jaz pa ne moremo verjeti, da bi bil take diskvalificirane provokacije zmožen kateri izmed navzočih, kakor tudi ne na sestanku navzoči socialdemokrat, kateri se je tudi popolnoma strinjal z mojimi izjavami, ampak k večjemu kaka razredno zavedna ženska podobna oni, ki jo je junaško odkurila iz dvorane, poražena že pri prvi svoji pripombi. — Ker smo že pri stvari, omenim še, da od vsega, kar vsebuje dotični članek, je res le

ni bilo sprejeto od cerkve. Ona je samo izjavila, da to mnenje ni v skladu s sv. pismom, iz česar sledi, da morajo knjige, ki izrecno uče, da nauk ni nasproten sv. pismu biti prepovedane.

Vendar njegovi nasprotniki še niso mirovali. Že v avgustu z dne 11. marca, v kateri ga je bil papež z največjo ljubeznivostjo sprejel, toži Galilei nad obrekovanji, ki jih širijo o njem. Papež Pavel V. ga je pomirjeval, češ naj se nikar ničesar ne boji, da ne on ne kongregacija niti malo ne dvomi nad njegovo poštenostjo in odkritostjo. Ker pa kljub temu niso prenehale govornice, da je inkvizicija Galileja obsodila in mu naložila pokoro, se je obrnil Galilei sam na Belarmina in ga prosil za pismeno potrdilo o poteku pravde, da bi vsaj na tak način mogel zavezati nasprotnikom jezike. Spričevalo Belarmino se glasi: Galilei se ni odpovedal ne pred nami ne pred komu drugemu, ne v Rimu ne drugod kolikor nam znano nobenemu svojih mnenj ali naukov; tudi ni dobil nobene pokore niti česa drugega, bila mu je samo sporočena izjava sv. Očeta in objavljena po kongregaciji za prepovedane knjige, kjer je povedano, da je Koprnikov nauk, po katerem se zemlja vrti okoli sonca, in da je sonce središče sveta, ne da bi se gibalo od vzhoda do zahoda, da je torej ta nauk v nasprotju s sv. pismom in se ga potemtakem ne sme braniti niti vzdrževati. To potrdilo je datirano z dnem 26. maja 1616. Galilei je nato zapustil Rim in se napotil zopet nazaj v Firence. S tem je bil končan prvi Galilejev proces iz l. 1616. (Dalje prihodnjic.)

to, kar se tiče mojih izjav, da sem trdil, da soc. demokracija paktirajo s kapitalisti, kar sem tudi dokazal ter da je naredbo za 8 urnik izdelal minister tov. Gostinčar in jo podpisal njegov naslednik. Kar se pa medklicev tiče, katere tako lepo citira »Naprej«, pa pribijem in z menoj vsi navzoči, da od teh ni bilo niti enega. Pač pa je bilo nekaj stvarnih pripomb od strani navzočih, ki so obsojali delovanje socialdemokratskih voditeljev. Kdor trdi nasprotno, naj se za svoje laži tudi podpiše, če ima sapo. Delavstvo cinkarne pristopa te dni v naše vrste gre preko »Naprejevca«. G. uredniku »Napreja« bi priporočal, da v bodoče ne nasede več svojim dopisnikom ali dopisnicam, ako hoče ohraniti še vsaj nekoliko ugleda listu, kajti v Celju bo postal kmalu splošen pregovor: Oslovski glas ne vpije do nebes, »Naprejeve« laži pa. Z g. Leskovškom pa ni potrebno strašiti, ker jaz mu kličem: Na svidenje in shodih!

Ivan Gajšek, str. tajnik J. S. Z. v Celju.

Državni cestar nam piše. Tovariši drž. cestarji! Iznašel sem uspešno sredstvo zoper lakoto. Kakor vse kaže, se bomo tega morali vsi poslužiti, ker pomoči za nas ni od nikoder. To je, da si damo vsi žolodce odstraniti, kakor tista ameriška dama, katero je hotel mož sestradati, ker vlada nam ne da toliko, da bi lahko živeli. Namesto, da bi se nam zvišalo naše tako malenkostne plače, nam je vlada naložila s 1. junijem t. l. 9 Din. mes. davka, kot kakemu posestniku, čeprav smo najslabše plačana kategorija. Za priboljšek in v tolažbo smo prejeli povrh še »cestni policijski red«, katerega naj z vso strgostjo izvršujemo.

Stanarine dobivamo D. 25.— letno in se kar prepirajo hišni posestniki za drž. cestarje, kdo bo vzel koga na stanovanje, ker ta mu bo lahko plačal mastno stanovanje.

Stanovanjska kriza je povsod, a država nima skrbi, da bi nam jih preskrbela ali zidala. Potikamo se po luknjah v času, ko visoka gospoda prireja obhode po svojih prostornih sobanah. Seveda, če je treba za kakega Vranglova stanovanje in lepe službe, je vse takoj na razpolago. Tukaj je treba temeljite reforme.

Vprašamo še, kaj je s pragmatiko in našimi dokladi. Ali bomo deležni dobrot pragmatike tudi mi? Ali bo ostalo kaj za nas? Vsaka sila do vremena, a tudi nam bo potrpljenje enkrat prešlo! To naj si zapomni beogradska vlada, ker mi se združujemo, postajamo močni, in borili se bomo do skrajnosti proti vsem, ki nas nečejo poznati, dokler se nam ne da človeka vredno življenje. Državni cestar.

»Naprej« poroča z dne 6. t. m. med drugim, da je neki Nerath bil odpuščen vsled vednega pitja in tridnevne zaporedne »plavega« iz cinkarne v Celju. K temu pripomnim, da sem delo odpovedal sam, za kar imam dokaze, ker mi ni bilo več mogoče z zaslužkom v cinkarni izhajati. Radoveden pa sem, zakaj piše poročevalc »neki Nerath«, ko me vendar v cinkarni pozna vsak, da sem jaz tisti Narat, ki je bil dolgo član rudeče soc. demokracije tudi v tujini in sem danes pristaš kršč. soc. strokovne organizacije, kakor mnogo mojih tovarišev v cinkarni in širom naše domovine.

Narat Franc, Štore.

Proč z materijalističnim socializmom!

V zadnji številki »Pravice« sem orisal na kratko problem socializma. Toda problem ostane le problem, ako se rešuje le teoretično, to se pravi samo na papirju, ne pa praktično, odnosno dejansko. Nešteto ljudi se bavi s tem problemom, nešteto strank je imelo in ima rešitev tega problema v svojem programu, toda tudi nešteto strank je tudi že izginilo, ki so se pač »bavile« s tem vprašanjem, a ga niso znale realizirati. Zato so utonile v pozabnosti brez sledu.

Zakaj so izginili Marx in drugi brez sledu, brez kake garancije za sad njihovega dela? Zato, ker so bistveno točko k rešitvi socialnega vprašanja izvzeli. Oznanjali so preureditev družabnega reda, ker so čutili, da delovanje kapitalizma ni dobro in da trpijo vsled tega vsi zatirani sloji. Marks je zaklical pač: Proletarci vseh dežel, združite se! Ali podlage, prave podlage delavstvu ni dal. Če bi bil on poudarjal poštenost, iskrenost, požrtvovalnost, nesebičnost in pravo ljubezen proletarskih mas med seboj, bi bil v najožjem stiku s krščanstvom in ne bi bil divjal proti njemu. Tako je pa pustil v svojih vrstah prostor za sebičnost, in danes pogledajte, kdo ima vse njegovo ime na ustih? Koliko jih je, ki bi propagirali njegovo idejo popolnoma nesebično in požrtvovalno? Malo, malo, ali pa sploh nič! Koliko jih pa je, ki njegovo ime vporabljajo v svoje sebične namene? Kdo ima vse njegovo ime na svojem jeziku? Marsikomu je olajšal življenje in postal posteljo z duhtečimi rožami.

Ljudje, ki imajo od Marxa vse kar je mogoče, izginejo iz javnega življenja kot podmorniki in že se po-kažejo na drugem koncu morja človeške sreče v prijetnem naročju režimskih kapitalističnih strank. Po časopisih in po shodih poudarjajo svoje socialne nazore, ako jih pa pogledamo v praksi, no, o tem ni govora. Delovno ljudstvo se ima vsem materijalističnim socialnim reformatorjem le v toliko zahvaliti, da so pustili prostor nekaterim do lepega življenja, brez katerih bi sicer ne bili nikdar. Toda delovno ljudstvo je ostalo tudi z njima ista uboga izkoriščana masa kot prej.

Kaj pišejo socialistični časopisi »Naprej« in drugi? Ali je njihov boj res boj za uredničev socialnega problema? Previdno znajo molčati tam, kjer bi ne bilo treba. Dobro vedo, da tam, kjer je pomoč delavstvu potrebna, tam njim ne diši. Kjer je zanje prevroče, tam prste odmikajo. Dobro pa vedo, kje je zanje najboljše.

Tam treskajo, butajo in rujejo na vse kriplice. Ta trdnjava, ki jo materialistični lažisocialni voditelji zastonj naskakujejo, to je ideja krščanskega socializma. Kaj se bere neprestano v »Napreju«? Sami napadi na različne krščanske organizacije, na Boga in sploh na vse, kar žali čut poštenega kristjana. Par mladičev okoli »Napreja«, lačnih brezskrbnega in udobnega življenja, misli, da so dandanes delavske vrste res še tako omejene, da bodo slepo drvele za njimi in namesto Boga povzdigovali nje same, ter jim morda še kadili s kadilnicami! Če to mislijo, je zanje boljše, da vzamejo v roke kramp in lopato ter si s svojimi rokami služijo pošten kruh, ter tako koristijo sebi in svojemu bližnjemu. Na ta način bo ostalo za njimi vsaj spomin, da so bili poštene delavci, ne pa troti delavskih žuljev. Sijajno bi res bilo, ko bi delavstvo žuljevih rok, oguljeno od kosti na svojih prsih gijlo še takega gada, ki bi jim izpil še zadnjo kapljo krvi. Čas lepih uric iz delavskih žuljev mineva, to spoznavate sami vi »delavski prijatelji«, a boste tudi doživeli njegov zaton. Čas preskakovanja iz stranke v stranko, od korita h koritu je minul. Takih lažisocialnih prerokov je dovolj v izrazito kapitalističnih strankah, tem manj jih je potreba v delavskih vrstah samih. Zato roke proč od tam, kjer ni mesta za vas!

Zakaj taki delavski patriotje rešujejo samo socialno vprašanje teoretično, zakaj ne preidejo v prakso? Zato, ker vedo, da kakor hitro pride njih filozofija iz papirja v dejanje, tedaj je konec njihove modrosti. Oni ne propagirajo boja proti sebičnosti in materializmu, oni nočejo izboljšanja razmer, ker vedo, da je potem njihova kariera pri kraju. Dobro vedo, da je njihova ek-sistenca le v nezadovoljni delavski masi. Čim bolj bo ljudstvo nezadovoljno, tem lepše cveto rožice tem socialnim aristokratom. Kaj so njim vsa socialna vprašanja, ampak le boj proti krščanstvu, — to je njih veselje in dobrota. Toda dokler bomo trpeli take ljudi med seboj, toliko časa bo kapital še vedno žel svoje uspehe in toliko časa lahko mirno spe v svojem brlogu. Časi se izpreminjajo in tudi tu se bodo docela izpremenili. Delavstvo ima reševanja socialnega problema po časopisju in po shodih dovolj. Socialni problem mora priti iz teorije v prakso. Danes ne potrebujemo več faliranih študentov okoli »Napreja« s svojim neprestanim zabavljanjem, ampak čas potrebuje odkritih in nesebičnih delavcev na socialnem polju; tudi ne organizacij in strank, ki bi bile samo zato, da bi delavci s svojimi kroničnimi plačevali samo brezskrbno življenje, ampak organizacij, ki bi vse moči posvetile res le zato, za kar so. Zato velja samo eno: ali nesebično na delo ali pa tja, kamor slišite. Žumer.

Čevlje kupujte z znamko »Peko« tovarn Peter Kozina & Ko., ker so ti priznani najboljši. Glavna zaloga Ljubljana Breg 20, na drobno Aleksandrova cesta 1.

Celjsko okrožje JSZ.

Vsem skupinam, plačilnicam in članstvu se naznaja, da so uradne ure Pokr. tajništva J. S. Z. od 9. ure dop. do 1. ure pop. ter od 3. do 6. ure zvečer vsak delavnik razun prvih torkov v mesecu. Ako ni tajnik odsoten, se uraduje tudi ob nedeljah od 10—12 ure dop.

Ker je tajnik mnogokrat v zgoraj omenjenem času zaposlen pri delu izven pisarne, naj tisti, ki prihajajo na tajništvo iz oddaljenih krajev, posej par dni prej prijavijo po dopisnici. Člani celjskih skupin lahko svoje prošnje, želje, in pritožbe vlagajo tudi ob sredah od 7—9 ure zvečer v tajništvo, kjer se vrše izobraževalni večeri.

Delavcu mora priti v kri in meso, da je prva njegova pot v vsaki stiski in potrebi v tajništvo njegove strokovne organizacije, kamor mora v vsakem slučaju napotiti tudi svoje tovariše.

Skupine naj se ravna po navodilih zadnje okrožnice, posebno kar se tiče posredovalnice dela.

Pokr. taj. J. S. Z. v Celju.

USTANOVNI OBČNI ZBOR »STROKOVNE ZVEZE JAVNIH NAMEŠČENCEV«.

Dne 4. VII. 1923, se vrši ustanovni občni zbor »Strokovne zveze javnih nameščencev« v prostorih Konsumnega društva, Kongresni trg 2 (klet). Začetek ob 8. uri zvečer. — Dnevni red:

1. Otvoritev in poročilo pripravljalnega odbora.
2. Čitanje pravil in sprejetje poslovnika.
3. Določitev prispevkov in podpor.
4. Volitev načelstva, strokovnega odbora in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Če bi ob napovedani uri občni zbor ne bil sklepčen, se čez pol ure vrši nov z istim dnevnim redom in na istem prostoru.

Pripomni se še enkrat, da znaša karenčna doba za one člane, ki pristopijo do občnega zbora samo 3 mesece, nasprotno za one po občnem zboru pa 6 mesecev. V združitvi je bodočnost. Pripravljalni odbor.

Strokovna zveza tovarniškega delavstva.

Jesenice, žična valjarnica. Tudi pri nas smo se končno spomnili na takozvano vročo, oziroma hladilno premijo. Pogajanja so se vršila pretečeni teden, rezultat je tak, da smo delavci prikrajšani. Delegati so sicer izvršili svojo dolžnost, niso pa dosegli, kar so imeli naročeno od delavcev. In to zato, ker vodstvo tovarne sigurno računata na needinost in na razdrapano delavsko solidarnost v žični valjarnici, ki smo jo v tem slučaju prav jasno pokazali. Nekako približno okoli 72 delavcev je v oddelku žične valjarnice. V poštev bi jih prišlo 58,

14 jih spada med strežnike, mazači strojev in kurilnice generatorjev. Gre sicer le za svoto 32 kron, kar pa od daleč ne odgovarja delu pri taki vročini, ker ne gre za par vrčkov pive, ampak tudi za boljši prigrizek, kajti črna kava, nezabeljeni koruzni žganci in pivo ne gre skupaj. Vodstvo tovarne je pripravljeno izplačati to svoto pod pogojem, da se izdelava gotova množina železa, za kar je pa treba izrednega napora. Da bi pa zabili klin in razdvojili delavce, se je vodstvo tovarne izjavilo, da izplača tudi tistim 14 delavcem, ki sedaj ne pridejo v poštev, ako se vsi delavci izjavijo, da se sme odtegniti od teh 32 kron toliko, da bi dobivali vsi enako mezdo. Delavci seveda so se izrekli, skoraj vsi proti in s tem jasno pokazali svojo delavsko solidarnost, ki se zlasti pri naših social-komunistih vedno povdarja. Pri pomnimo še, da se je eden še prav posebno neokusno izrazil nasproti tistim, ki so zapostavljeni. Vodstvo je doseglo svoj namen in lahko konstatiralo, da smo delavci razdvojeni. Zato je enostavno odredilo, da dá nekaterim 7, nekaterim 6 Din. Strojniki in kurilci pa ne dobe skoro nič. Mi prav sigurno dvomimo, da bi bil le eden izmed teh voljan vzeti tako ušivo miloščino, ki se jo drži krvavi znoj delavcev. Lahko bi bili vsaj pokazali, da smo edini, obenem pa tudi javno ožigosali vodstvo tovarne. Uspeh je ta, da se delavci lovijo in kosajo, da pridejo do gotove množine izdelanega železa, samo, da so deležni tiste umazane premije, in to brez ozira na svoje zdravje. Kloiko je vredno tistih par vrčkov piva, koliko pa približno dva vagona izdelanega železa, pa sami računajte! Da, sodrugi, kdaj se bomo spametvali?

Zidani most. Dne 1. junija t. l. se je vršil tukaj sestanek skupine Strokovne zveze delavstva cemetne tovarne, na katerem se je obravnaval položaj, z ozirom na odgovor ravnateljstva našim zahtevam z dne 14. maja t. l. Z ogorčenjem je vzelo delavstvo na znanje, da zahtev socialdemokratski zaupnik, ki zastopa v tovarni veliko manjšino, ni podpiral in izjavil, da ni našel za potrebno. Ravnateljstvo bo seveda to hotelo izrabljati, toda upamo, da ob pogajanjih ne bo ta sodrug predstavljal v tovarni nič, za kar bo preskrbelo naše delavstvo in njegovi dosedanjim tovarišim, ki so sedaj spoznali dejansko delavsko vzajemnost in smisel za delavske potrebe socialdemokratov.

Kljub temu pa mi namreč beležimo že uspeh. Na 1. točko naših zahtev je bil dne 1. t. m. sprejet zopet v delo naš predsednik tov. Stergaršek, kateri je bil po zaslugi in intrigah soc. dem. dne 27. marca t. l. odpuščen iz tovarne. K zadevi se bomo povrnili še večkrat. Materijala je dovolj.

Rudar.

Trbovlje. Strok. zveza rudarjev skupina Trbovlje ima v nedeljo popoldan ob 4. uri dne 17. t. m. člansko zborovanje. Dnevni red: Mezdno gibanje.

Udeležba obvezna!

Odbor.

Iz Centrale. Vsem skupinam Strok. zveze rudarjev. Članarina znaša glasom sklepa občnega zbora mesečno 4 Din, in sicer od 1. junija še naprej.

Trbovlje. Strokovna zveza rudarjev skupina Trbovlje je naznanja vsem članom, da znaša članarina glasom sklepa zadnjega občnega zbora od 1. junija t. l. mesečno 4 Din. — Članarina se pobira vsako nedeljo zjutraj od 7.—9. ure v Društvenem domu. Načelnik.

Trbovlje. Na dnevnem kopu se je ponesrečil pri svojem delu strelni mojster tovariš Farnec Hančič. Pri peljali so ga v bolnico.

Mezdno gibanje v trboveljskih revirjih. V nedeljo, dne 3. t. m. in v četrtek, dne 7. t. m. je sklicala tukajšnja soc. dem. »Unija slov. rudarjev« javen shod. Na nedeljskem shodu je bilo približno kakih 200 rudarjev. Kot glavni govornik je nastopil sodr. Krušič, ki bi rad igral prvo violino, kakor je že delala soc. dem. l. 1920., ko je terorizirala vse tiste delavce in delavke, ki niso nosili svojih trdo prisluženih krajcarjev v »Delavski dom«. Ker voditeljem dišijo delavske »pare, se noč in dan trudijo, da bi dvignili svojo do skrajnosti decimirano organizacijo. Ker pa tega po poštenem potu ne morejo, hočejo isto doseči z demagogijo, — in virtuoz v tem je sodr. Krušič. Pri vsaki priliki napada zlasti nas kršč. socialce ozir. »klerikalce«. Tako je tudi na obeli shodih pridno zabavljajl čez našo organizacijo ter hujskal delavstvo proti nam. Na tem mestu bodi sodr. Krušiču povedano, da preko dejstev on ne more iti; kajti Strok. zveza rudarjev obstoja, in ob tej priliki mu povemo in to čisto tiho, da ima naša strok. zveza rudarjev trikrat več članov, kakor do skrajnosti skrahirana »Unija« trb.

rudarjev. Tukaj ne pomaga nobeno zabavljanje, ker govore dejstva. Sicer pri tem itak ne gre za dobrobit rudarjev, kajti kot zvest hlapec framazonstva mu je glavni namen in cilj proti »klerikalizmu«. Mi mišlimo, da z ubijanjem klerikalnega zmaja delavstvu ne bo pomagalo, — kar uvidevajo tudi trb. rudarji. — Rudarji! Mi Vam kličemo: Vsi pošteti in trezno misleči v »Strok. zvezo rudarjev«, katere prvo in glavno načelo je: — poštenje, — ne pa demagogija!

Velenje. V nedeljo, dne 3. junija 1923 je tu zboroval pri g. Valenčaku sestanek rudarjev, na katerem so poročali tovariši Hribar Anton iz Trbovelj, Vranjek Jakob iz Zabukovce in Vekoslav Zajc iz Velenja. Zbor je sklenil, da bodo skupine strokovne zveze rudarjev iz Trbovelj, Zabukovce in Velenja od sedaj za naprej vlagale enotne zahteve in ob istem času. Prisotni tov. so ta sklep navdušeno pozdravili. Tov. Hribar iz Trbovelj je prečital zadnjo pogodbo o novih delavskih mezdah Glasi se:

Dne 26. aprila 1923 se je sklenil med Trboveljsko premogokopno družbo in zastopniki delavstva za dobo pete obratne perijode do konca 30. junija t. l. sledeči program: sporazumno se je sklenilo in dognalo, da so se cene življenjskih potrebščin glasom tabele k pogodbi od 27. avgusta 1922 od dne zadnje sklenjene pogodbe od 21. februarja 1922 zvišale za okroglo na Din. 2.85 na šiht. Vsled tega se zvišajo minimalne plače za zgoraj označeno dobo na šiht kakor sledi: I. kategorija delavstva dobi Din. 3.—, II. Din 2.75, III. Din. 2.50 in IV Din. 2.25. Akordne postavke bo družba uravnala sorazmerno.

Nato smo sprejeli in vložili resolucijo za premogovnika Velenje in Zabukovca na rudarsko upravo, v kateri zahtevamo, da se tudi v naših državnih rudnikih uvede isti sistem, kot je točasno v veljavi v Trbovljah. Kajti plače v Velenju in Zabukovci so tako nizke, da absolutno ne moremo več shajati. Pogovorili smo se tudi druge važne stvari. Razvila se je živahna debata o tem, kako bi rudarji enotno zagrabilili v organizaciji, da bi dosegli večji uspeh. Nabrli smo tudi Din. 25.— za tiskovni sklad »Pravice«. Zavednim tovarišem naj se tem potom najlepše zahvalimo. Ob vstrajnem delu in ob nemajni zvestobi tov. rudarjev bomo gotovo želi žetev prej ali slej.

Delavec je vsakdo, ki živi pretežno od svojega osebnega zaslužka!
Vsi delavci v Delavsko Zvezo!

Gospodarstvo.

Carinska posredništva. Kakor v splošnem vse slabo, tako je centralizem rodil tudi takozvana carinska posredništva, ali pravzaprav korita za gotove poridice na škodo konsumentov. Kmalu po preobratu, ko se je v naših krajih začel izvajati srbski carinski zakon, so rastla ta dobičkanosna posredništva, kakor gobe po dežju. Takoj v začetku je veljalo načelo, da sme ena tvrdka spravljati posredniške posle pri poljubnih carinarnah. Ko so pa gotovi krogi opazili, da se da pri tem posredovanju mnogo zaraditi, so se paragrafi carinskega zakona spremenili v toliko, da zamore ena tvrdka oziroma en posrednik vršiti ta posel le v enem kraju. Na ta način se je zopet mnogim porodicam posrečilo priti do korit in sicer tolikim, kolikor je carinarnic v Jugoslaviji. Posamezna podjetja, trgovci in sploh vsakdo, kdor ima prejeti kako blago iz inozemstva, je torej navezan se obrniti na posrednika, da ta v njegovem imenu robo carinarni deklarira, plača carino in jo dalje odpremlja. Za trgovca je to gotovo olajšava in tudi ne gleda na stroške, katere pri tem ima, ker jih itak on ne plača temveč prenese vse na svoje odjemalce. Da ti stroški niso malenkostni, naj navedem le en slučaj, da stane trgovca 1 m blaga, ki dospe po pošti in carini, carinarina sama — takozvano zvanično carinjenje — brez posrednika, okroglo 40 kron manj, kakor pa isti in blaga, ki dospe po železnici in se carini potom posrednika.

Poleg teh posrednikov nas je Beograd zadnji čas osrečal z novim državnim oz. železniškim posrednikom. Le ta ima svoj tarif in z železniško upravo pogodbo, da ji od čistega dobička odstopi 40 %, ostalih 60 % pa spravi sam v svoj žep. Vsled te pogodbe je železnica vezana predati do malega vse tovarne liste omenjenem posredniku in ta računa po svojem tarifu pa tudi, če da na deklaracijo samo svoj podpis.

Ker trgovcem in vsem, ki prejemajo blago ozir.,

ki ga pošiljajo v inostranstvo ta nova posredništva se niso znana, se še vedno obračajo na svoja prejšnja znana posredništva, ki računajo vse po svoje, nato pa ti izroče tovarne liste kot edino kompetentnemu železniškemu posredniku, ki pa zopet računa po svoje. Na ta način se sedaj stroški podvojujejo in ni nič čudnega potem, da cene blagu neprestano rastejo.

Pridelovanje premoga v Avstriji. Po oficijelni statistiki so v mesecu januarju pridobili 11.851 ton premoga in 232.067 ton rjavega prēmoga. Iz inozemstva se je uvozilo 324.408 ton premoga, 99.124 ton rjavega premoga in 33.517 ton koksa.

KUPUJTE PRAVICO!

»Pravica se dobi v prodaj v sledečih ljubljanskih trafikah:

Sterkovič, Dunajska cesta. — Soukal, Pred Skofljo. Sitar, Florjanska ulica. — Bič, Ambrožev trg. — Jeler, Krakovski nasip. — Posamezna številka stane 1 Dinar.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje vloge brez odbitka po

5%

Stanje hranil. vlog nad 120.000.000 K.
Stanje rez. zakladov nad 1.000.000 K.

Pranje je težko delo; olajšaj si ga in uporabljaj milo z znamko:

GAZELA

Kavarna „Central“ LJUBLJANA, Sv. Petra nasip poleg zmajevega mostu se priporoča cenjenemu občinstvu za mnogobrojen obisk. Štefan Mikolič, kavarnar.

Mali železen (pločevinast) ŠTEDILNIK se dobro ohranjen se ceno proda. Naslov pove uprava „Pravice“.

KNJIGOVEZNIKA, KARTONAŽA IN GALANTERIJA
MIROSLAV BIVIC
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

se priporoča slavnemu občinstvu ter p. n. tvrdkam za cenj. naročila vseh v to stroko spadajočih del. VELIKA ZALOGA ŠOLSkih MAP, NOTEZOV IN BLOKOV. Cene nizke! Postrežba točna! Delo solidno!

Ustanovljena leta 1911.

Hranilnica kmetskih občin
Dunajska cesta št. 38 v hiši Zadrुžne zveze nasproti „Bavarskemu dvoru“.

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

5%

Rentni in invalidni davek plačuje od 1. julija 1922 dalje hranilnica sama. — Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod v katerega nalagajo kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika pokrajinske uprave v Ljubljani. Posojila daje na zemljiščih občinam in korporacijam na amortizacijo.

Denar meče proč vsak član

I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani,
kateri ne kupuje vseh svojih potrebščin pri zadrugi.

Namesto, da bi krepili svojo lastno organizacijo, nosijo denar mnogokrat v žepe svojih nasprotnikov.

Taki člani utrpe dvojno škodo: Prvič plačajo enako blago dražje, drugič zgube 3% blagovni popust.

Vsak naj si ogleda našo manufakturno zalogo in naj se sam prepriča, da je najbolje kupiti pri lastni zadrugi bodisi v Ljubljani ali njenih poslovalnicah na deželi.